

САМОСТІЙНА ПІДГОТОВКА УЧНІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ У ПТНЗ

М.Л. Ростока

*Київ, Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних наук України*

Поступова інтеграція вітчизняної системи освіти до європейської потребує нових підходів у підготовці висококваліфікованих робітників, що базуватиметься на збільшенні організаційного, дидактичного та методичного ресурсу самостійної роботи. Надзвичайно динамічний характер суспільства вимагає таких фахівців, які б були здатні не тільки пристосовуватися належним чином до змін, що відбуваються, а й активно творили б ці зміни [1].

Видатний педагог сучасності академік С.Я. Батишев, розглядаючи розвиток системи освіти, відзначав: «Нова система освіти повинна керуватися чотирма основними принципами: учити жити, учити пізнавати, учити працювати, учити співіснувати. Відповідно до них необхідно виробляти в учнів такі якості: системне, образне і варіативне мислення; економічну та інформаційну культуру, творчу активність, толерантність, почуття нового...».

Основним аспектом самостійної підготовки є налаштування учнів на індивідуальну роботу з переходом від формального виконання певних завдань у пасивній ролі учня до пізнавальної активності з формуванням власної думки при вирішенні поставлених проблемних питань. Мета самостійної роботи – формування справді освічених, а не функціонально навчених людей [2].

Переважну роль у формуванні рис своєчасності, самостійності, оперативності прийняття рішень в умовах нестандартних життєвих ситуацій при підготовці майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних грає самостійна навчально-пізнавальна діяльність учня. Саме ці якості і складають характеристику рівня професійної компетентності кваліфікованого робітника на виробництві.

Відпрацювання в учнів уміння самостійного пошуку знань і відповідального ставлення до навчання створює у професійно-технічних навчальних закладах умови для набуття і розвитку дослідницьких пріоритетів особистості, яка була б здатна до саморозвитку у подальшій професійній діяльності, а значить і самореалізації.

Самостійна підготовка учнів у ПТНЗ є стимулятором професійного становлення у швидко змінюваних умовах сучасного життя. Існує багато підходів щодо організації самопідготовки учнів. Найактуальнішими виступають продуктивні педагогічні технології: інноваційні, інтерактивні, суб'єктно-діяльнісні, комп'ютерно-орієнтовані.

Вивчення той чи іншої дисципліни, безпосередньо, визначається навчальними програмами, методичними завданнями, пропозиціями та вказівками викладача. Самостійна підготовка учнів забезпечена системою навчально-методичних засобів, передбачених професійним стандартом: підручниками, навчальними та методичними посібниками; характеризується підготовленістю викладачів та майстрів виробничого навчання до надання консультацій, а також забезпеченістю дидактичними матеріалами практикумів та лабораторно-практичних занять. Навчально-методичний комплекс профпідготовки передбачає ефективні методи та способи контролю та оцінювання успішності контингенту, особливо самоконтролю з боку учнів над засвоєнням навчального матеріалу [3]. Практична організація самоосвітнього процесу відбувається на базі бібліотеці навчального закладу, навчальних та комп'ютерних кабінетів, у домашніх умовах з залученням ресурсів Інтернет-павутини тощо.

Слід пам'ятати, що самостійна робота визначається як особлива форма навчальної діяльності, спрямована на тренування самостійності учнів в засвоєнні ними сукупності знань, вмінь і навичок, тобто набутті певних професійних компетенцій. Це відбувається за умови запровадження відповідної системи організації всіх видів навчальних занять, здійснюється за певними завданнями і під методичним керівництвом викладача, але без його особистій участі [1].

Враховуючи специфіку професійної підготовленості обліковців з реєстрації бухгалтерських даних, необхідно усвідомлювати, що ця професія має технологічну преамбулу. Змістовно сутність бухгалтерського обліку історично має інформаційно-технологічну структуру, яка стає одним із елементів педагогічної технології навчання майбутніх фахівців бухгалтерської справи. Оскільки, провідною спецтехнологією у формуванні професійної компетентності майбутніх обліковців є саме «Бухгалтерський облік», то доцільно всю технологізацію навчально-виробничого процесу за цим напрямом будувати навколо даної дисципліни. Тобто є сенс у створенні інформаційного навчального середовища таким чином, щоб кожний крок навчання ефективно поєднувався з вимогами реального виробничого оточення та відповідно до організації професійної діяльності бухгалтерського підрозділу сучасного підприємства.

Нажаль, нині забезпеченість об'єктивних педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних потребує переорієнтації існуючої парадигми їх професійного навчання у ПТНЗ. Оскільки мова йде про самопідготовку, то є проблема методичного озброєння викладача щодо її ефективної реалізації. Не вистачає необхідних інформаційних ресурсів, є потреба у розробленні і впровадженні відповідного методичного забезпечення. Інститут ПТО НАПН України сумісно з Навчально-науковим центром ПТО НАПН України пропонують до уваги методичні рекомендації «Самостійна підготовка учнів» з дисципліни «Бухгалтерський облік» [4]. Посібник містить

короткий опис сутності навчання дисципліні «Бухгалтерський облік» згідно існуючого стандарту, робочий навчальний план розроблений на підставі типової програми, матеріали щодо організації роботи з підручником, діагностичний тест з визначення схильності учня до навчання бухгалтерської справи, а також методичні рекомендації до завдань та питання для самостійного вивчення тощо. У рекомендаціях розкривається сутність самопідготовки учнів та пропонується система методів самостійного навчання бухгалтерському обліку. Методичне джерело призначене для опанування широким колом педпрацівників, яким не байдуже питання якісної професійної підготовки бухгалтерських кадрів. Тут розкривається система самостійної підготовки учнів ПТНЗ як педагогічна умова формування професійної компетентності .

Дійсно, самостійна підготовка учнів є педагогічною умовою формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних якщо її розглядати як інноваційну інформаційно-технологічну, методико-організаційну психолого-педагогічну підструктуру навчально-виробничого процесу професійно-технічного навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. І.М. Друзь. Самостійна робота студентів як важливий чинник професійної підготовки майбутніх фахівців / Друзь І.М. // Пробл. інж.-пед. освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2011. – Вип. 30-31. – С. 127-133.

2. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: Навч. посібник / А.М. Алексюк, А.А. Аюрзанайн , П.І. Підкасистий, В.А. Козаков та ін. – К.: ІСДО, 1993. – 336 с.

3. М.Л. Ростока. Комплексна контрольна робота з дисципліни «Бухгалтерський облік». Методичні рекомендації / Ростока М.Л.// – К.: ПІТО НАПН України, 2012. – 33 с.

4. М.Л. Ростока. Самостійна підготовка учнів з дисципліни «Бухгалтерський облік». Методичні рекомендації /Ростока М.Л.//– К.: ПІТО НАПН України, 2012. – 47 с.